

Aleksander Raczyński

Przedawnienie roszczenia ubezpieczonego o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania objętego ubezpieczeniem OC

W artykule omówiono istotne dla praktyki zagadnienie związane z konstrukcją ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dotyczące źródła oraz charakteru prawnego roszczenia ubezpieczonego o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania objętego ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej. Jako podstawę prawną tego roszczenia wskazuje się bowiem w literaturze art. 518 § 1 pkt 1 k.c., art. 805 k.c., art. 822 § 1 k.c., przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu czy też wolę stron zawierających umowę ubezpieczenia. Każda z tych podstaw ma z kolei wpływ na podstawę prawną regulacji terminu przedawnienia ww. roszczenia. Autor analizuje te zagadnienia, przy czym odrębny przedmiot analizy stanowi problem początku biegu terminu przedawnienia omawianego roszczenia – ze szczególnym uwzględnieniem dnia jego wymagalności. Autor przedstawia i uzasadnia swoje stanowisko w przedmiotowej kwestii i podkreśla potrzebę jej uregulowania w przepisach o umowie ubezpieczenia w kodeksie cywilnym.

Słowa kluczowe: ubezpieczenie OC, przedawnienie roszczeń, roszczenie ubezpieczonego wobec ubezpieczyciela, wymagalność roszczenia.

1. Wprowadzenie

Jednym z bardziej interesujących zagadnień związanych z konstrukcją ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest charakter prawny – a w szczególności podstawa prawna – roszczenia ubezpieczonego wobec ubezpieczyciela o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania objętego ubezpieczeniem OC. Zagadnienie to ma przy tym istotne znaczenie zarówno w odniesieniu do dobrowolnych, jak i obowiązkowych ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej.

Tytułem wyjaśnienia warto wskazać, że do powstania roszczenia ubezpieczonego wobec ubezpieczyciela o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania może dojść wówczas, gdy poszkodowany skieruje roszczenie o naprawienie szkody wyłącznie wobec ubezpieczonego, bądź też gdy ubezpieczony dobrowolnie spełni świadczenie na rzecz poszkodowanego. W tym ostatnim przypadku ubezpieczyciel nie będzie oczywiście związany faktem uznania roszczenia przez ubezpieczonego (co wynika zarówno z art. 371 k.c.¹, jak i z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubez-

¹ A. Szpunar, *Legitymacja bierna w procesie odszkodowawczym z tytułu ubezpieczeń komunikacyjnych*, Prawo Asekuracyjne 1997, nr 1, s. 5.

pieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych²); brak związania oznacza jednak wyłącznie to, że zakład ubezpieczeń będzie uprawniony do samodzielnego badania istnienia oraz zakresu odpowiedzialności ubezpieczonego.

Do powstania przedmiotowego roszczenia dojdzie także wówczas, gdy ubezpieczony wobec którego zastosowano środek karny polegający na obowiązku naprawienia szkody (art. 46 § 1 k.k.), będzie domagał się od ubezpieczyciela zwrotu ww. świadczenia³.

Obowiązująca regulacja prawna dotycząca omawianego ubezpieczenia nie tylko nie wskazuje jednoznacznie podstawy takiego roszczenia, ale nawet nie wspomina wprost o dopuszczalności jego istnienia. Wobec braku *de lege lata* jednoznacznych przepisów prawnych w tym zakresie, w literaturze spotkać można poglądy wskazujące na różne podstawy prawne omawianego uprawnienia. Wśród zgłaszanych w tej mierze propozycji doktryny wskazać należy: art. 805 k.c.⁴, art. 822 § 1 k.c.⁵, przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu⁶ czy też wolę stron zawierających umowę ubezpieczenia⁷.

Każda z ww. podstaw nie pozostaje przy tym bez wpływu na termin przedawnienia omawianego roszczenia; w zależności od przyjętej koncepcji, źródłem regulacji terminu przedawnienia ww. uprawnienia będą bowiem albo przepisy ogólne (art. 118 k.c.), albo przepisy dotyczące przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia (art. 819 § 1 k.c. lub art. 819 § 3 k.c.). Problematyczne staje się w tym kontekście nie tylko wskazanie podstawy prawnej regulującej bieg terminu przedawnienia roszczeń, ale również określenie dnia wymagalności owego roszczenia, od którego termin ten powinien być liczony. Należy bowiem rozstrzygnąć, czy termin ten będzie tożsamy z terminem wymagalności roszczenia przysługującego poszkodowanemu, czy też należy go liczyć od dnia spełnienia świadczenia przez ubezpieczonego, a może wreszcie zastosowanie znajdzie tu przewidziana w art. 120 § 1 zd. 2 k.c. zasada, zgodnie z którą, jeśli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego – bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie.

W ocenie autora niniejszej publikacji, **podstawę prawną roszczenia ubezpieczonego o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowa-**

² Tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 392.

³ Dopuszczalność żądania od ubezpieczyciela zwrotu świadczenia spełnionego w ramach obowiązku przewidzianego w art. 46 § 1 k.k. została potwierdzona w uchwale SN z 13 lipca 2011 r., III CZP 31/11, OSNC 2012, nr 3, poz. 29; tak też M. Krajewski, *Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej według kodeksu cywilnego*, Warszawa 2011, s.100.

⁴ Wyroki SN z 24 listopada 1970 r., II CR 679/70, OSNC 1971, nr 7–8, poz. 135 oraz z 15 września 2004 r., III CK 372/03, LEX nr 146326.

⁵ Wyroki SN z 17 października 2003 r., IV CK 116/02, LEX nr 157302 oraz z 7 grudnia 2006 r., III CSK 266/06, LEX nr 238949; A. Raczyński, *Sytuacja prawna poszkodowanego w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej*, Warszawa 2010, s. 114–120.

⁶ J. Orlicka, *Roszczenie regresowe ubezpieczonego do zakładu ubezpieczeń w ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej*, (w:) *Prawo wobec wyzwań współczesności*, t. 3, red. P. Wiliński, O. Krajniak, B. Guzik, Poznań 2006, s. 346–347.

⁷ M. Krajewski, *Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej...*, s. 499–505.

nia stanowi art. 822 § 1 k.c. Z przepisu tego wynika bowiem, że ubezpieczyciel będzie zobowiązany do wypłaty należnego odszkodowania temu, kto wskutek szkody objętej treścią umowy ubezpieczenia OC doznał uszczerbku w prawie chronionych dobrach. Jeśli zatem uszczerbek, doznany przez poszkodowanego na skutek wyrządzonej mu szkody, nie zostanie wyrównany przez ubezpieczonego, uprawniony do żądania zapłaty od ubezpieczyciela będzie wyłącznie poszkodowany. Jeżeli jednak ubezpieczony sam naprawi wyrządzoną poszkodowanemu szkodę, a tym samym fakt zapłaty odszkodowania spowoduje uszczerbek w majątku ubezpieczonego, będzie on mógł żądać od ubezpieczyciela spełnienia świadczenia objętego treścią umowy ubezpieczenia⁸. Stanowisko to zostało poddane krytyce w nowszej literaturze przez M. Krajewskiego⁹.

Zamierzeniem niniejszej publikacji nie jest jednak szczegółowe badanie podstawy prawnej roszczenia ubezpieczonego o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania. Zasadniczym jej celem jest bowiem przede wszystkim analiza zagadnienia podstawy prawnej przedawnienia roszczenia ubezpieczonego o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania objętego ubezpieczeniem OC – w zależności od przyjęcia poszczególnych koncepcji co do podstawy prawnej owego roszczenia. Autor dokona również analizy problemu określenia początku biegu terminu przedawnienia roszczenia przysługującego ubezpieczonemu.

2. Podstawa prawna oraz termin przedawnienia roszczenia ubezpieczonego o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania objętego ubezpieczeniem OC

2.1. Art. 805 k.c. lub art. 822 § 1 k.c. jako podstawa prawna roszczenia ubezpieczonego o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania objętego ubezpieczeniem OC

W razie przyjęcia koncepcji, zgodnie z którą podstawę prawną roszczenia o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania stanowi art. 805 k.c. lub art. 822 § 1 k.c., podstawy prawnej przedawnienia owego roszczenia szukać należy w art. 819 § 1 k.c., zgodnie z którym roszczenia z umowy ubezpieczenia przedawniają się z upływem lat trzech. Bez wątplenia znajdzie tu również zastosowanie szczególnie regulacja przerwania biegu terminu przedawnienia roszczeń wobec ubezpieczyciela, przewidziana w art. 819 § 4 k.c., w ramach której bieg przedawnienia roszczenia **o świadczenie do ubezpieczyciela** (*podkreślenie autora*) przerywa się także przez zgłoszenie ubezpieczycielowi tego roszczenia lub przez zgłoszenie zdarzenia objętego ubezpieczeniem, zaś bieg ten rozpoczyna się na nowo od dnia, w którym zgłaszający roszczenie lub zdarzenie otrzymał na piśmie oświadczenie ubezpieczyciela o przyznaniu lub odmowie świadczenia.

⁸ Szerzej na ten temat: A. Raczyński, *Sytuacja prawna poszkodowanego...*, s. 114–120.

⁹ M. Krajewski, *Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej...*, s. 502–503.

Jednocześnie w przypadku przyjęcia koncepcji oparcia roszczenia przysługującego ubezpieczonemu wobec ubezpieczyciela na art. 822 § 1 k.c. odrzucić należy art. 819 § 3 k.c. jako podstawę prawną regulacji terminu przedawnienia omawianego roszczenia. Przepis ten mówi bowiem wyraźnie o przedawnieniu **roszczenia poszkodowanego** [*podkreślenie autora*] do ubezpieczyciela. Aby owa szczególna regulacja stanowiła podstawę przedawnienia roszczenia przysługującego ubezpieczonemu, konieczne byłoby uznanie, iż ubezpieczony – spełniając samodzielnie należne świadczenie odszkodowawcze na rzecz poszkodowanego – nabywa zarazem uprawnienie przysługujące temu ostatniemu wobec ubezpieczyciela.

Tymczasem koncepcja oparcia omawianego roszczenia na art. 822 § 1 k.c. zakłada współistnienie dwóch niezależnych roszczeń przysługujących poszkodowanemu i ubezpieczonemu wobec ubezpieczyciela. Konstrukcja ta opiera się zarazem na założeniu, że ubezpieczyciel będzie zobowiązany wypłacić odszkodowanie temu, kto wskutek szkody objętej treścią umowy ubezpieczenia OC doznał uszczerbku w prawnie chronionych dobrach. Jeśli zatem uszczerbek, doznany przez poszkodowanego na skutek wyrządzonej mu szkody, nie zostanie wyrównany przez ubezpieczonego, uprawniony do żądania zapłaty od ubezpieczyciela będzie wyłącznie poszkodowany. Dopiero zatem, jeśli to ubezpieczony naprawi wyrządzoną poszkodowanemu szkodę – a tym samym fakt zapłaty odszkodowania spowoduje uszczerbek w majątku ubezpieczonego – będzie on mógł żądać od ubezpieczyciela spełnienia świadczenia objętego treścią umowy ubezpieczenia¹⁰. W konsekwencji, skoro ubezpieczonemu przysługuje jego własne roszczenie wobec ubezpieczyciela, wskutek zapłaty odszkodowania nie nabywa on roszczenia przysługującego poszkodowanemu. Jednoznacznie należy zatem odrzucić możliwość zastosowania w tej sytuacji art. 819 § 3 k.c. jako podstawy prawnej regulacji przedawnienia owego uprawnienia.

2.2. Wola stron jako podstawa prawna roszczenia ubezpieczonego o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania objętego ubezpieczeniem OC

Gdyby źródłem roszczenia o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania była wola stron, należałoby rozważyć dwie alternatywne podstawy regulacji przedawnienia omawianego roszczenia. Pierwszą z nich stanowi wspomniany wyżej art. 819 § 1 k.c.; drugą – art. 118 k.c., zgodnie z którym termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, chyba że roszczenie ubezpieczonego związane będzie z prowadzeniem działalności gospodarczej – wówczas termin ten wynosił będzie trzy lata.

Spośród owych koncepcji należałoby zdecydowanie opowiedzieć się za pierwszą z nich. Wola stron jako źródło omawianego roszczenia nie wyłącza bowiem tego, że roszczenie to pozostaje roszczeniem z umowy ubezpieczenia. Zgodnie z przyjętą tu konstrukcją, strony zawierając umowę ubezpieczenia zakładają bowiem pierwotnie, że świadczenie ubezpieczyciela z owej umowy spełnione zostanie na rzecz poszkodowanego. W chwili zapłaty odszkodowania

¹⁰ A. Raczyński, *Sytuacja prawna poszkodowanego...*, s. 117.

przez samego ubezpieczonego, stosunek umowny ulega jednak przekształceniu w taki sposób, że uprawnionym do żądania świadczenia objętego treścią tej umowy staje się ubezpieczony¹¹.

Artykuł 819 § 1 k.c. stanowi zatem w tej sytuacji przepis szczególny wobec ogólnej regulacji zawartej w treści art. 118 k.c., co przesądza o konieczności jego zastosowania w ramach omawianej konstrukcji prawnej.

Z tych samych przyczyn, wskazana w art. 819 § 4 k.c. przyczyna zawieszenia biegu terminu przedawnienia roszczeń znajdzie zastosowanie – w razie przyjęcia koncepcji omawianej w niniejszym punkcie – także do roszczenia przysługującego ubezpieczonemu wobec ubezpieczyciela. Jak już bowiem wspomniano, przepis ten znajdzie zastosowanie w odniesieniu do przerwania biegu przedawnienia roszczenia o świadczenie do ubezpieczyciela. Roszczenie przysługujące ubezpieczonemu jest wszak również roszczeniem o świadczenie do ubezpieczyciela – i to świadczeniem wynikającym z umowy ubezpieczenia.

2.3. Przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 405 i n. k.c.) jako podstawa prawna roszczenia ubezpieczonego o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania objętego ubezpieczeniem OC

W razie oparcia roszczenia przysługującego ubezpieczonemu wobec ubezpieczyciela na przepisach dotyczących bezpodstawnego wzbogacenia (art. 405 i n. k.c.), roszczenie to przedawniać się będzie na podstawie przepisów ogólnych, a zatem znajdzie tu zastosowanie regulacja przewidziana w art. 118 k.c. Roszczenia o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia przedawniają się bowiem w terminach przewidzianych w tymże przepisie¹².

W przeciwieństwie do omawianych wyżej konstrukcji uzasadniających roszczenie ubezpieczonego wobec ubezpieczyciela, podstawy prawnej regulacji przedawnienia owego roszczenia nie będzie stanowił art. 819 § 1 k.c. – nie jest to bowiem w ramach omawianej koncepcji roszczenie z umowy ubezpieczenia.

Zastosowanie w tym przypadku art. 118 k.c. prowadzić może przy tym do sytuacji, w której roszczenie przysługujące ubezpieczonemu przedawniałoby się w dłuższym terminie niż roszczenie służące poszkodowanemu. Zgodnie z art. 819 § 3 k.c., w przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, roszczenie poszkodowanego do ubezpieczyciela o odszkodowanie lub zadośćuczynienie przedawnia się bowiem z upływem terminu przewidzianego dla tego roszczenia w przepisach o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym lub wynikłą z niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania. Można zatem wyobrazić sobie sytuację, w której roszczenie poszkodowanego wobec ubezpieczyciela przedawniałoby się z upływem trzech lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej

¹¹ M. Krajewski, *Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej...*, s. 505.

¹² W. Dubis, E. Jaroń, *Odsetki za opóźnienie co do nienależnego świadczenia*, Rejent 2000, nr 1, s. 90; T. Sokolowski, *Komentarz do art. 405 k.c. (w:) Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 3, *Zobowiązania – część ogólna*, LEX 2010; tak też SN w wyroku z 6 czerwca 2012 r., III CSK 282/11, LEX nr 1212813.

do jej naprawienia¹³, zaś roszczenie przysługujące ubezpieczonemu o zwrot wypłaconego odszkodowania przedawniałoby się z upływem dłuższego, dziesięcioletniego terminu.

3. Początek biegu terminu przedawnienia roszczenia przysługującego ubezpieczonemu

3.1. Art. 805 k.c., art. 822 § 1 k.c. lub wola stron jako podstawa prawna roszczenia ubezpieczonego o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania objętego ubezpieczeniem OC

Wskazanie, że omawiane w niniejszym artykule roszczenie znajduje podstawę w przepisach dotyczących umowy ubezpieczenia lub w woli stron nie pozwała jeszcze na jednoznaczne rozstrzygnięcie kwestii początku biegu terminu przedawnienia. Zgodnie z zasadą ogólną, wyrażoną w art. 120 § 1 zd. 1 k.c., bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jaki jest zatem termin wymagalności owego roszczenia?

W ramach przyjętej koncepcji można dostrzec co najmniej dwa rozwiązania tego problemu. Według pierwszego z nich, należałoby rozważyć, czy roszczenie to nie staje się wymagalne w tym samym terminie co bezpośrednio roszczenie przysługujące poszkodowanemu wobec ubezpieczyciela. Według drugiego, należałoby przyjąć konstrukcję, w świetle której za dzień wymagalności omawianego roszczenia uznać można dzień spełnienia świadczenia przez ubezpieczonego bezpośrednio na rzecz poszkodowanego.

Jednoznacznej odpowiedzi na tak postawione pytanie nie dają ani przepisy prawa, ani też lektura istniejącego w tej mierze orzecznictwa. W wyrokach z 3 marca 2006 r.¹⁴, 15 września 2004 r.¹⁵ oraz 24 listopada 1970 r.¹⁶ Sąd Najwyższy uznał, że dniem wymagalności roszczenia ubezpieczonego wobec ubezpieczyciela jest dzień, w którym nastąpiło zdarzenie objęte ubezpieczeniem, a zatem że roszczenie to staje się wymagalne w tym samym dniu co roszczenie przysługujące poszkodowanemu wobec ubezpieczyciela. Z kolei w wyroku z 17 października 2003 r. Sąd Najwyższy przyjął, że roszczenie ubezpieczonego wobec ubezpieczyciela staje się wymagalne dopiero z chwilą stwierdzenia odpowiedzialności ubezpieczonego prawomocnym wyrokiem wydanym w sprawie z powództwa poszkodowanego¹⁷, co przemawiałoby za przyjęciem drugiego z omawianych wyżej rozwiązań.

Istotą owego rozwiązania jest przy tym przyjęcie, że za dzień wymagalności omawianego roszczenia uznać należy moment, w którym ubezpieczony zobowiązany będzie spełnić świadczenie bezpośrednio na rzecz poszkodowanego. Stanowisko to nie znajduje jednak oparcia w obowiązujących przepisach prawa. Już bowiem z chwilą wyrządzenia szkody po stronie ubezpieczonego powstaje

¹³ Art. 442¹ § 1 k.c.

¹⁴ II CSK 123/05, LEX nr 175509.

¹⁵ III CSK 372/03, niepublikowany.

¹⁶ II CR 679/70, OSNCP 1971, z. 7–8, poz. 135.

¹⁷ CK 116/02, LEX nr 157302.

obowiązek naprawienia poszkodowanemu tej szkody – moment uprawomocnienia się wyroku z powództwa nie powinien mieć tu zatem jakiegokolwiek znaczenia.

Pierwsza ze wskazanych wyżej konstrukcji jest z kolei trudna do zaakceptowania z tego punktu widzenia, że omawiane w niniejszym artykule roszczenie powstaje dopiero z chwilą spełnienia świadczenia odszkodowawczego na rzecz poszkodowanego. W chwili powstania wymagalności roszczenia poszkodowanego, roszczenie ubezpieczonego do ubezpieczyciela jeszcze nie istnieje¹⁸, trudno zatem mówić o jego wymagalności. Argumentem przemawiającym na rzecz tej właśnie konstrukcji jest zasada przewidziana w art. 120 § 1 zd. 2 k.c., zgodnie z którą, jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Stosując tę zasadę do roszczenia przysługującego ubezpieczonemu wobec ubezpieczyciela, należałoby przyjąć, że roszczenie to stawałoby się wymagalne z chwilą, w której możliwa była zapłata odszkodowania w najwcześniejszym możliwym terminie – a zatem w chwili ziszczenia się przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej ubezpieczonego.

3.2. Przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu jako podstawa prawna roszczenia ubezpieczonego o zwrot wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania objętego ubezpieczeniem OC

W razie przyjęcia przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu jako podstawy prawnej omawianego w niniejszym artykule roszczenia, roszczenie to przedawniałoby się z upływem ogólnych terminów przedawnienia przewidzianych w art. 118 k.c.¹⁹. Za dzień wymagalności ww. roszczenia należałoby uznać z kolei dzień wezwania ubezpieczyciela do zwrotu spełnionego świadczenia.

Zgodnie bowiem z przyjętym w tej mierze jednolitym poglądem orzecznictwa, termin spełnienia świadczenia z bezpodstawnego wzbogacenia musi być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu skierowanym przez zubożonego do wydania korzyści. W tym też terminie roszczenie ubezpieczonego staje się wymagalne²⁰.

4. Podsumowanie

Jak widać, pytanie o podstawę prawną roszczenia ubezpieczonego wobec ubezpieczyciela nie ma wyłącznie teoretycznego charakteru. Opowiedzenie się za jednym z proponowanych w tej mierze rozwiązań przekłada się bowiem wprost choćby na tak podstawową kwestię, jaką jest problem przedawnienia omawianego roszczenia. Nie chodzi tu przy tym wyłącznie o wskazanie podstawy prawnej regulacji terminu przedawnienia; wybór owej podstawy determinu-

¹⁸ A. Raczyński, *Sytuacja prawna poszkodowanego...*, s. 116 i n.

¹⁹ K. Pietrzykowski [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 1, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 1999, s. 898; tak też SN w wyroku z 17 grudnia 1976 r., III CRN 289/76, LEX nr 7893.

²⁰ Wyrok SN z 28 kwietnia 2004 r., V CK 461/03, LEX nr 174217; uchwała SN z 26 listopada 2009 r., III CZP 102/09, OSNC 2010/5/75.

je bowiem także długość terminu, czy wreszcie dzień wymagalności roszczenia, od którego termin ten powinien być liczony.

Bez wątpliwości brak jednoznacznej regulacji prawnej uprawnienia przysługującego ubezpieczonemu wobec ubezpieczyciela nie jest stanem pożądanym. Względem konieczności zapewnienia bezpieczeństwa obrotu przemawia zdecydowanie na rzecz interwencji ustawodawcy w tym zakresie. Postulat ten dotyczy w szczególności problematyki przedawnienia omawianego roszczenia.

Doniosłość przedmiotowej tematyki – zarówno w odniesieniu do dobrowolnych, jak i obowiązkowych ubezpieczeń OC – przemawia przy tym za uregulowaniem przedmiotowej tematyki w kodeksie cywilnym, w ramach przepisów poświęconych umowie ubezpieczenia OC. Należy zarazem opowiedzieć się przeciwko odrębnej regulacji tej materii w odniesieniu do ubezpieczeń obowiązkowych; zabieg taki mógłby bowiem prowadzić do powstania zbędnych wątpliwości dotyczących podstawy oraz przedawnienia przedmiotowego roszczenia w dobrowolnych ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej. ■

Limitation of the Insured's Claim for Reimbursement of the Liability Insurance Compensation Paid to the Victim

One of the most interesting issues related to the construction of liability insurance is a question about the source and the nature of the policyholder's claim for reimbursement of compensation covered by liability insurance paid to the victim. The legal basis for this claim is indicated in literature as art. 518 § 1 item 1 of the Civil Code, art. 805 of the Civil Code, art. 822 § 1 of the Civil Code, provisions on unjust enrichment, or the will of the contracting parties.

At the same time each of the above-mentioned principles has an impact on the legal basis for the regulation of the limitation period of this claim. Depending on the adopted concept, the source of the limitation period regulations of the claim will be provided either by the general provisions (article 118 of the Civil Code) or by those concerning the limitation for claims from the insurance contract (article 819 § 1 or article 819 § 3 of the Civil Code).

The author examines the legal basis and the limitation period for the insured person's claim for the reimbursement of the liability insurance compensation paid to the victim – depending on the adopted concept of the legal basis for this claim. Besides, a separate analysis is devoted to the commencement of limitation period – with a particular focus on the maturity date of the claim.

Keywords: liability insurance, limitation of claims, the claim of the insured against the insurer, the maturity of the claim.